

Pozn.: Zveřejněna je upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle Obecného nařízení o ochraně osobních údajů 2016/679 a zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů v platném znění.

Zasedání Zastupitelstva Ústeckého kraje

Do zasedání ZÚK

Bod programu: 13.6

25. zasedání zastupitelstva konané dne 11. 12. 2023

Věc:

Návrh zajištění lékařské pohotovostní služby v Ústeckém kraji v roce 2024

Materiál na stůl:

Důvod předložení:

Zabezpečení provozu lékařské pohotovostní služby v roce 2024 na území Ústeckého kraje.

Nárok na rozpočet:

V návrhu rozpočtu Ústeckého kraje pro rok 2024 je deponováno 28 mil. Kč.

Projednáno:

Rada Ústeckého kraje

Dne: 22. 11. 2023 Pro: Proti: Zdržel se: Č. usnesení:

Výbor Výbor pro zdravotnictví

Dne: 29. 11. 2023 Pro: Proti: Zdržel se: Č. usnesení:

Přílohy:

13.6-1 Název: bod 13.6 příloha 1.pdf Způsob organizace a zajištění lékařské pohotovostní služby v Ústeckém kraji v roce 2024 U

13.6-2 Název: bod 13.6 příloha 2.pdf Vzor smlouvy o zajištění závazku veřejné služby na zabezpečení lékařské pohotovostní služby (provoz ordinace) U

13.6-3 Název: bod 13.6 příloha 3.pdf Návrh předpokládané podpory Ústeckého kraje na zajištění lékařské pohotovostní služby na území kraje v roce 2024 U

Návrh na usnesení:

Zastupitelstvo Ústeckého kraje

A) bere na vědomí

předložené informace o procesu přípravy, aktuálních podmínkách a možnostech zajištění a organizace lékařské pohotovostní služby na území Ústeckého kraje v roce 2024,

B)

se způsobem zajištění lékařské pohotovostní služby v Ústeckém kraji v roce 2024 včetně sítě ordinací lékařské pohotovostní služby a rozsahu krajem podporované ordinační doby dle přílohy č. 1 předloženého materiálu,

C)

že Ústecký kraj, ve spolupráci s obcemi (městy), zabezpečuje provoz ordinací lékařské pohotovostní služby v jednotlivých spádových oblastech způsobem, který zajišťuje všem obyvatelům kraje adekvátní dostupnost této zdravotní služby, přičemž případné změny spočívající v omezení rozsahu či struktuře zajištění lékařské pohotovostní služby budou v průběhu roku 2024 reagovat v zásadě na nedostatek personálních kapacit (především z řad lékařů podílejících se na zajištění služby) a možné legislativní změny vztahující se k dotčené problematice.

Důvodová zpráva:

Zásadním faktorem, který ovlivňuje zajištění pohotovostí, je věková struktura odborně příslušných lékařů. V Ústeckém kraji (dále jen „ÚK“) je více než 42 % všeobecných praktických lékařů ve věku nad 60 let, stejně tak populace praktických lékařů pro děti a dorost a pediatrů výrazně stárne, v současné době je v ÚK více než 49 % z nich ve věku nad 60 let. Dále i co se týče absolutního počtů ambulantních lékařů jsou na tom praktičtí lékaři pro děti a dorost a pediatři výrazně hůře (v některých spádových oblastech jich je o třetinu méně než lékařů pro dospělé, a v jiných oblastech je jich i o polovinu méně), a navíc se každým rokem veškerá výše uvedená data zhoršují.

Také vymahatelnost zákona je v aktuální podobě velmi složitá, a kraj, resp. krajský úřad i v důsledku výše uvedených informací, dlouhodobě naráží na zvyšující se nedostatek lékařů, schopných a ochotných se na zajištění LPS podílet.

Návrh se jako každý rok toliko omezuje na zajištění LPS v oborech všeobecný praktický lékař (dále jen „VPL“) a praktický lékař pro děti a dorost/pediatr (dále jen „PED“).

Lékárenská pohotovostní služba není krajem zajišťována vzhledem k tomu, že ordinační doba ordinací LPS končí mezi 20.00 - 21.00 hodinou, kdy obdobnou provozní dobu mají také lékárny umístěné v nákupních centrech minimálně ve všech okresních městech, je tento způsob zajištění dostatečný. Vzhledem k tomu, že dostupnost lékárenských služeb v běžné síti lékáren je denně do 20.00 hodin minimálně ve všech okresních městech, nebylo vyhodnoceno jako nezbytné lékárenskou pohotovostní službu zajišťovat.

Pohotovostní služba v oboru zubní lékařství je bez podpory kraje poskytována na 5 stanovištích v různých městech Ústeckého kraje (Bílina, Děčín, Litoměřice, Most, Ústí nad Labem), obvykle s pátečním a víkendovým provozem nebo o svátcích. Pokrytí Ústeckého kraje touto zdravotní službou znamená její dostupnost do cca 60 minut pro všechny obyvatele Ústeckého kraje. Dostupnost pohotovostní služby v oboru zubní lékařství je aktuálně vyhodnocena jako dostatečná.

Ústecký kraj (dále jen „ÚK“) již řadu let uplatňuje model zabezpečení LPS, ve kterém kraj uzavírá smlouvy s příslušnými poskytovateli zdravotních služeb o zajištění provozu ordinací LPS v režimu tzv. závazku veřejné služby (dále jen „ZVS“), v souladu s rozhodnutím Komise EU č. 2012/21/EU ze dne 20. 12. 2011. Od poloviny roku 2018 jsou na stanovišti LPS VPL v Děčíně uzavírány přímé smlouvy i s některými ambulantními praktickými lékaři, kteří se podílejí na výkonu služeb LPS, ale ve svých privátních ordinacích, tedy cca polovina služeb LPS je pak realizována v centrální pohotovostní ordinaci provozované společností Krajská zdravotní, a.s. – Nemocnice Děčín, o.z.

Jedná se o oblasti, kde se města nepodílejí na zajištění LPS vůbec (Ústí nad Labem, Teplice, Litvínov, Chomutov), nebo tam kde město poskytuje na zajištění LPS dotaci Ústeckému kraji (Děčín, Litoměřice, Most, Roudnice nad Labem, Žatec), popřípadě se na zajištění LPS podílí přímo s vazbou na provozovatele (Kadaň).

V ostatních případech kraj poskytuje dotaci městu, kde je LPS provozována, a město si uzavírá svou smlouvu s provozovatelem ordinace LPS na její zajištění.

Města, která dosud zajišťovala LPS prostřednictvím „svých“ provozovatelů, a obdržela dotaci z rozpočtu ÚK:

- Město Varnsdorf,
- Město Bílina,
- Město Louny,
- Město Rumburk.

Města, která dosud preferovala zajištění LPS prostřednictvím uzavření smluv mezi ÚK a místními provozovateli, při současném poskytnutí dotace ÚK ze strany města:

- Statutární město Děčín
- Statutární město Most,
- Město Roudnice nad Labem,
- Město Žatec,
- Město Litoměřice,
- Město Kadaň (město poskytuje dotaci přímo nemocnici, která je v jeho vlastnictví).

Města, která dosud nijak neparticipovala na zajištění LPS:

- Statutární město Ústí nad Labem,
- Statutární město Teplice,
- Statutární město Chomutov,
- Město Litvínov.

Příprava a možnosti zajištění LPS v roce 2024:

Již v průběhu 3. a 4. čtvrtletí letošního roku nastaly významné změny v zajištění LPS v kraji. Na stanovišti v

Žatci došlo k 1. 10. 2023 ukončení provozování ordinace dětské LPS ve spolupráci s ambulantními lékaři, pro jejich nízký počet a neochotu podílet se na službách. Toto stanoviště dětské pohotovosti tak saturuje místní Nemocnice Žatec, o.p.s., za pomoci svého personálu při dětském lůžkovém oddělení. Uvedená změna se současně promítla do uzavření příslušného dodatku ke smlouvě o zabezpečení LPS se žateckou nemocnicí. Dlouhodobě probíhají jednání se zástupci Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost (dále jen „SPLDD“) na Ústecku i s provozovatelem místní pohotovostní ordinace, Masarykovou nemocnicí v Ústí nad Labem, a i v kontextu výše popsaných negativních vlivů, pravděpodobně z těchto jednání vyplynou omezení při zajištění ordinační doby a od příštího roku budou ambulantní lékaři pravděpodobně zajišťovat LPS pro děti a dorost pouze ve dnech: pátek, sobota, neděle, pondělí (ostatní dny pokryjí zaměstnanci dětské kliniky MNUL). Tato problematika bude ještě projednána s krajskou zástupkyní SPLDD MUDr. Balatkovou, a uvažovaná změna tak není ještě definitivní. Bohužel je však pravděpodobné, že pokud bude nastavena změna v systému zajištění dětské LPS na stanovišti v Ústí n. L., může v průběhu příštího roku vyvstat stejný požadavek také od ambulantních lékařů, dosud se podílejících na výkonu služeb na dětských pohotovostech v ostatních spádových oblastech. Stejně tak je pravděpodobné, že poté může obdobný požadavek zaznít také ze strany sdružení lékařů VPL.

V návaznosti na trvalý nedostatek v počtu ambulantních lékařů (a snižující se ochotu podílet se na službách LPS) bude odbor zdravotnictví připravovat častěji centrální (úřední) rozpisy služeb lékařů na dětských pohotovostech, aktuálně se tak již děje pro spádová stanoviště v Děčíně, v Litoměřicích a nově také v Ústí n. L. Podobná situace v průběhu letošního roku hrozila i na stanovišti v Teplicích, kde se místní krizi podařilo vyřešit i ve spolupráci s vedením místní teplické nemocnice (nemocniční lékaři se podílejí na LPS ve zvýšené míře).

Všechny výše uvedené faktory tedy budou v průběhu příštího roku opakovaně vyvolávat nutnost přijetí operativních řešení k řešeným problémům a odbor zdravotnictví bude muset být trvale v kontaktu se zástupci měst, provozovateli ordinací LPS v kraji (smluvní vztahy mohou být ve vazbách kraj-město, kraj-provozovatel, město-provozovatel) a zástupci lékařů (jak VPL i PED). Bude nutné sledovat a řešit podmínky a možnosti jak samotné organizace LPS, tak participace měst (ať napřímo s místními provozovateli, nebo na základě dotace poskytnuté od kraje, event. naopak na základě dotace poskytnuté ze strany města Ústeckému kraji), či schopnosti (a možnosti) dosavadních provozovatelů zajistit fungování místní pohotovostní ordinace, a případně reagovat i na možné legislativní změny.

Přes výše uvedené skutečnosti by mělo být snahou kraje zachovat a podporovat rozsah provozu ordinací LPS (za předpokládané podpory kraje) v podobě, který je obecně definován takto:

ordinace LPS VPL:

- v každé ORP (s výjimkou Lovosic a Podbořan) – 14 ordinací,
- ve všední den provoz 3 hodiny (mezi 17:00 – 21:00), počátek a konec ordinační doby dle místních zvyklostí,
- o víkendech a svátcích provoz 9 hodin (mezi 9:00 – 21:00), počátek a konec ordinační doby dle místních zvyklostí.

ordinace LPS PED:

- v každém okrese zpravidla 1 ordinace LPS (prioritně u nemocnice v okresním městě) – 7 ordinací,
- ve všední den provoz 3 hodiny (mezi 17:00 – 21:00), počátek a konec ordinační doby dle místních zvyklostí,
- o víkendech a svátcích provoz 9 hodin (mezi 9:00 – 21:00), počátek a konec ordinační doby dle místních zvyklostí.

Reálný provoz ordinací LPS může být v průběhu roku upravován, avšak bez podpory kraje, přičemž i každá taková ordinace bude zahrnuta do přehledu ordinace (např. dětská LPS v Rumburku, Kadani nebo Žatci).

Podrobný návrh způsobu organizace a zajištění LPS v ÚK v roce 2024 je popsán v příloze č. 1 materiálu, za jehož aktualizaci v průběhu roku odpovídá odbor zdravotnictví.

V letošním roce ÚK uzavřel smlouvy na zabezpečení LPS (provozní smlouvy s provozovateli ordinací nebo smlouvy na poskytnutí dotací městům) v celkové výši 25 903 tis. Kč. Současně kraj obdržel ze strany měst dotace na spolufinancování provozování ordinací LPS ve výši 4 185 tis. Kč, přímé smluvní náklady na výdajové stránce tedy v letošním roce dosáhnou na straně kraje maximální výše 21 718 tis. Kč.

Přímá podpora z rozpočtu kraje v roce 2024 by měla být pro jednotlivé ordinace LPS v zásadě podobná jako v letošním roce, přičemž dílčí rozdíly v praxi (v zásadě do 10-15% základu) mohou být dodatečně vyvolány vyhodnocením místních potřeb, nebo skutečností, že na provozu LPS se podílí (dotací kraji) příslušné město. Situace ve finančním plánování LPS je o to složitější, že teprve v konečném vyúčtování roku 2023 budou od všech provozovatelů LPS zohledněny příjmy z veřejného zdravotního pojištění, kdy je nemocnicím s urgentním příjmem vyplácena nemalá bonifikace (2,7 mil. Kč ročně), čímž by se výrazně snižovaly požadavky na rozpočet a financování ze strany kraje.

Z výše uvedeného vychází i plánovaná podpora pro jednotlivé ordinace a stanoviště LPS, kdy návrh předpokládané podpory pro rok 2024 zahrnuje opět očekávané disponibilní prostředky na financování LPS (v korekci s předpokládanými finančními toky rok 2023 a při porovnávání jednotlivých ordinací LPS) a se zohledněním skutečnosti, že není žádoucí výrazně navyšovat dotace oproti letošnímu roku (viz příloha č. 3). Přesto lze při jednotlivých vyjednáváních s provozovateli či městy o poskytnutí dotací, očekávat s ohledem na dlouhodobě neutěšenou hospodářskou situaci v ČR (růst energií a dalších fixních vstupů), požadavky o navýšení podpory o 10-15% oproti předpokládanému návrhu rozdělení podpory.

Odbor zdravotnictví si plně uvědomuje všechny potenciální negativní vlivy, které ovlivňují zabezpečení LPS a mohou vážně ohrozit zajištění provozu ordinací LPS (ev. jejich rozsahu), proto je v návrhu usnesení Rady ÚK ukládací část, s termínem plnění na celý příští rok, protože aktuálně není jisté, zda kraj bude mít dle zákona za povinnost zabezpečovat po celý rok, nebo pouze v 1. pololetí, ev. v jinak ohraničeném časovém období vymezeném po přijetí a hlavně stanovené platnosti novelizace dotčeného zákona. Z uvedeného důvodu je součástí materiálu také pouze vzor tzv. provozní smlouvy uzavírané s provozovateli ordinací LPS (viz příloha č. 2 materiálu), protože kompetence k jejich uzavírání jsou svěřeny vedoucímu odboru zdravotnictví, v souladu s uděleným Pověřením ředitele krajského úřadu (ev.č.: 72/KUUK/038613/2021 ze dne 22. 3. 2021), protože se jedná o přenesenou působnost kraje, a je tak možné při jejich přípravě operativně reagovat na případné dopady všech negativních vlivů na organizaci a zajištění pohotovostí.

Smlouvy o poskytnutí dotací městům na zajištění LPS bude schvalovat zastupitelstvo kraje samostatným usnesením, protože schvalování těchto dotací bude možné po předložení žádostí měst o dotaci se všemi náležitostmi dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Analogicky se bude postupovat i v rámci dotací (a uzavírání smluv), které naopak ÚK obdrží ze strany měst na podporu financování příslušných stanovišť LPS.

Současně je v návrhu usnesení připravena i konstatační část, kdy se navrhuje Zastupitelstvu konstatovat, že Ústecký kraj ve spolupráci s obcemi (městy) zabezpečuje provoz ordinací lékařské pohotovostní služby v jednotlivých spádových oblastech způsobem, který zajišťuje všem obyvatelům kraje adekvátní dostupnost této zdravotní služby, přičemž případné změny spočívající k omezení rozsahu zajištění lékařské pohotovostní služby budou v průběhu roku 2024 reagovat na v textu výše popsané negativní vlivy.

Pro dokreslení situace doplňujeme, že připravována (na přelomu srpna a září proběhlo vnitřní připomínkové řízení) novelizace zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“), který dosud dle § 119 v přenesené působnosti ukládá povinnost zajistit lékařskou pohotovostní službu, lékařskou pohotovostní službu v zubním lékařství a lékárenskou pohotovostní službu (dále jen „LPS“) od 1. 4. 2012 krajům. Současně zákon stanovuje povinnost poskytovatelům zdravotních služeb (zdravotnickým zařízením, resp. lékařům) podílet se na žádost kraje na zajištění LPS. Připravovaná novela zákona však celý systém organizace LPS zcela zásadně mění, nově je navrženo, aby za organizaci pohotovostí odpovídaly místo krajů zdravotní pojišťovny a současně technické zázemí (tj. prostory ordinací) mají zajišťovat příslušné spádové nemocnice v prostorách urgentního příjmu.

Zpracoval / konzultoval:

Ing. Petr Severa, vedoucí odboru ZD

Předkládá:

Ing. Radim Laibl

Schvalovací cesta:

1	Ing. Petr Severa (vedoucí odboru)	 Ing. Petr Severa 24. 11. 2023
2	Ing. Radim Laibl	 Ing. Radim Laibl 24.11.2023

Podpis zpracovatele:

 Bc. Jindra Weisová